

Wprowadzenie

Jedną z najbardziej spektakularnych zmian programowych w obecnej reformie jest wprowadzenie przyrody jako przedmiotu nauczania w klasach IV-VI. Przesłaniem tego przedmiotu jest wprowadzenie uczniów w świat przyrody oraz w rygory myślenia krytycznego, opartego na projektowaniu doświadczeń i eksperymentów oraz na operowaniu wynikami tychże działań badawczych. Na samym wejściu pojawił się jednak zasadniczy problem związany ze sposobem integrowania dziedzin, które tradycyjnie należą do odrębnych dyscyplin naukowych oraz stanowią odrębne przedmioty nauczania w gimnazjum oraz liceum.

Jak pokazują obserwacje oraz rozmowy z samymi nauczycielami, nierzadko spotykaną praktyką jest odrębna realizacja zagadnień przypisanych poszczególnym dziedzinom – biologii, fizyce i tak dalej. Przyznać należy, że do takiej praktyki zachęca sama konstrukcja podstawy programowej do nauczania przyrody – dział są wyodrębnione już na wejściu. Nauczyciele zaś, to przede wszystkim biologowie, chemicy, fizycy czy geografowie – gdyż póki co nie mamy specjalistów kształconych od początku jako nauczyciele przyrody. Zrozumiałe zatem jest – może być – że nauczyciele biologii większą uwagę przywiązują do biologicznych aspektów przyrody, zaś np. geografowie do tych aspektów, które są bardziej związane z geografiami. Przyczyn jest wiele, wśród nich są zarówno te obiektywne jak i subiektywne, ale można też dołożyć brak wzorów integracji tematycznej.

Nauczyciele – uczestnicy Podyplomowego Studium „Świat Przyrody i Nauki” na Wydziale Studiów Edukacyjnych UAM otrzymali zadanie przygotowania konspektu lekcji przyrody oraz opracowania propozycji integracji tematycznej, na przykładzie wybranego zagadnienia z wybranego programu nauczania przyrody. Zakładaliśmy, że taka działalność sprzyjać będzie przełamaniu schematów podziału tematycznego przyrody według podstawowych i tradycyjnych dyscyplin.

Przedstawiamy Państwu tom zawierający głównie prace nauczycieli – absolwentów Podyplomowego Studium „Świat Przyrody i Nauki” na Wydziale Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. W niniejszym zbiorze znajdujemy trzy grupy tematyczne – propozycje konspektów lekcji przyrody dla szkoły podstawowej, propozycje zintegrowanego ujmowania wybranych zagadnień z przyrody oraz kilka tekstów podejmujących zagadnienia metodyki nauczania przyrody.

Ufamy, że teksty dotyczące integracji tematycznej spowodują zarówno doniesienia polemiczne jak i prezentacje własnych propozycji integracji ze strony Czytelników.

Stanisław Dylak

Redakcja: *Stanisław Dylak*

Współpraca: *Anatolia Toczyska-Kruszyna, Małgorzata Sobolewska, Halina Orchowska*